

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Papp János ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Korn József ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2008. október 22. napján meghozott, 15.P.24.187/2007/18. számú ítélete ellen, az alperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését pedig helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek között 2005. május 20-án létrejött ügyvédi megbízási szerződésben az alperes kötelezte magát, hogy a Zala Megyei Bíróság felperest kisajátítási kártalanításban marasztaló 1.P.22.069/2004/26. számú ítélete ellen fellebbezést szerkeszt és ellátja a felperes képviseletét a fellebbezési eljárásban. A szerződésben az alperest a per eredményétől függetlenül megillető ügyvédi munkadíj összegét 12.500.000 forintban (10.000.000 forint + ÁFA) állapították meg. Teljes, illetve részleges pernyertesség esetére az alperes díjazására nézve, a megbízási szerződés külön kikötéseket is tartalmazott. A felperes a megbízási szerződésben kötelezettséget vállalt arra, hogy „a jogvita kapcsán felmerülő illetékeket, szakértői díjakat és a jogszabály, valamint a bíróság által megállapított egyéb kötelezettségeket megfizeti. A bíróságok által megállapított, esetleg a jövőben megállapítandó fizetési kötelezettség a ... Rt.-t (a felperest) terheli, de azt az 'A' Rt. vagyonkezelő útján teljesíti saját forrásaiból”. Az alperes a fellebbezést

2005. május 24-én benyújtotta. A beadványra illetéket nem rótt le, mert álláspontja szerint az eljárás a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekeltségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény értelmében illetékmentes volt. A Zala Megyei Bíróság felhívására az alperes a fellebbezés kiegészítésében kifejtette, hogy az illetékmentesség feltételeinek külön igazolására nincs szükség, arról ugyanis a 2003. évi CXXVIII. törvény 7. § (4) bekezdése kifejezetten rendelkezik. A Zala Megyei Bíróság 2005. július 7-én felhívta az alperest, hogy 15 nap alatt rójon le 900.000 forint fellebbezési illetéket és egyben figyelmeztette, hogy az illeték lerovásának elmulasztása esetén a fellebbezést hivatalból el fogja utasítani. A végzésében kifejtette az arra vonatkozó jogi álláspontját, hogy a felperest az illetékmentesség miatt nem illeti meg. Az alperes a végzést 2005. július 11-én átvette. Mivel az iratoknál a fellebbezési illeték lerovása igazolva nem volt, a Zala Megyei Bíróság 2005. július 29-én kelt végzésével a fellebbezést hivatalból elutasította. A végzés ellen az alperes fellebbezés nyújtott be a Győri Ítéltáblához. Arra hivatkozott, hogy a fellebbezési illeték lerovása 2005. július 15-én megtörtént. A fellebbezéséhez csatolta a felperes bankszámlakivonatát, mely szerint a felperes 900.000 forintot a per számának megjelölésével a Zala Megyei Bíróság bankszámlájára átutalt. Utóbb 2005. augusztus 17-én fénymásolatban csatolta a Zala Megyei Illetékhivatal igazolását is arról, hogy 900.000 forint fellebbezési illeték lerovása az illetékhivatal bankszámlájára való átutalással megtörtént. A Győri Ítéltábla Pkf.I.25.729/2005/2. számú végzésével a fellebbezést elutasító végzést helybenhagyta. A végzését a másodfokú bíróság azzal indokolta, hogy az illeték lerovása és a lerovás megtörténtének igazolása nem az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. § (1) bekezdésében foglaltak szerint történt, az illeték lerovását ugyanis az illetékhivatalnak az eredeti okiraton, tehát a fellebbezésen kellett volna igazolnia.

A felperes keresetében a már megfizetett megbízási díj 12.500.000 forint, valamint annak 2005. július 27-től járó kamatai visszafizetésére kérte az alperest kötelezni. A keresetét arra alapította, hogy az alperes a megbízást nem teljesítette, mert érdemi elbírálásra alkalmas fellebbezést nem nyújtott be.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a fellebbezési illeték lerovása a felperes kötelezettsége volt.

Az elsőfokú bíróság az alperest a keresetnek megfelelően marasztalta. Az ítéletét a következőkkel indokolta: A felek jogviszonyát a Ptk. megbízásra vonatkozó és az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény szabályainak alkalmazásával kellett elbírálni. A megbízási szerződésben ugyan a felperes vállalta a fellebbezési illeték lerovását, ez azonban nem mentesítette az alperest, hogy az illeték lerovásának megtörténtéről meggyőződjön és az illeték megfizetésének igazolására alkalmas okiratot a bírósághoz benyújtsa. Az alperes saját előadása szerint az illeték lerovásának módjára nézve semmiféle tájékoztatást nem adott a felperesnek. A jogi álláspontja egyébként is az volt, hogy a felperes személyes illetékmentes, ezért az illetéket le sem kell rónia. A felperesnek volt ugyan jogi osztálya, a fellebbezés benyújtására és a felperes fellebbezési eljárásban való képviselőre azonban

kizárólag az alperes kapott megbízást, a tájékoztatási és az ellenőrzési kötelezettség így kizárólag az alperest terhelte.

Az eredmény, nevezetesen a fellebbezés érdemi elbírálása olyan okból maradt el, amelyért az alperes, mint megbízott volt a felelős, ezért a felperes a Ptk. 478. § (2) bekezdése értelmében a megbízási díj megfizetését megtagadhatta volna. A már előre kifizetett megbízási díjhoz az alperes jogalap nélkül jutott, ezért a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján köteles azt a felperesnek visszatéríteni.

Az alperes fellebbezésében az első fokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Azzal érvelt, hogy a megbízási szerződésben a felperes magára vállalta a fellebbezési illeték lerovását, ezért az illeték lerovásával kapcsolatos kötelezettségek nem őt terhelték.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helytálló az érdemi döntése is.

A kereset teljesítési lehetőségeinek vizsgálata során abból kellett kiindulni, miszerint a felek között a Ptk. 474. § (1) bekezdése és az ügyvédségről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 22. § (1) bekezdése által szabályozott megbízási szerződés jött létre a felperes nevében, jogorvoslati kérelem előterjesztésére, valamint az ennek elbírálására irányuló fellebbezési eljárásban való jogi képviselő ellátására.

Ennek alapján - a Ptk. 474. § (2) bekezdésére és az Ütv. 1. §-ára figyelemmel - az alperesre olyan kötelezettség hárul, miszerint a megbízást a megbízó érdekének megfelelően teljesítve, hivatásának gyakorlásával segítse elő megbízója jogainak érvényesítését és kötelezettségeinek teljesítését.

A Ptk. 200. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a felek szerződésük tartalmát szabadon határozhassák meg és ennek során akár a jogszabály kötelező alkalmazást nem igénylő rendelkezéseitől is eltérhessenek.

A Ptk. 479. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ügy ellátásával felmerült költségek a megbízót terhelik. Kimondja, hogy a megbízott a költségek előlegezésére nem köteles.

A perben nem vitás tényállás szerint a felperesnek az alperes által szerkesztett és előterjesztett fellebbezését a Zala Megyei Bíróság a Győri Ítéltábla Pkf.I.25.729/2005/2. szám alatt helybenhagyott végzésével a fellebbezési illeték megfizetése, illetőleg a megfizetés szabályszerű igazolásának a hiánya miatt elutasította. A perben a felek között abban a kérdésben bontakozott ki jogvita, hogy

ezt melyikük terhére kell mulasztásként értékelni és ettől függően az alperes kötelezhető-e a már felvett megbízási díj visszafizetésére.

A törvény idézett rendelkezéseinek és a most kiemelt tényeknek az egybevetése alapján abból kellett kiindulni, hogy a jogszabály a költségek előlegezését a megbízó kötelezettségeként fogalmazza meg, de nincs jogi akadály annak, hogy a felek szerződésükben a kérdésről eltérően rendelkezhessenek. Ezért a továbbiakban azt kellett megvizsgálni, hogy a felek szerződése tartalmaz-e ilyen eltérő rendelkezést, mellyel kapcsolatban a bizonyítás kötelezettsége a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte.

A felek megállapodásukban azt rögzítették, miszerint „a jogvita kapcsán felmerülő illetékeket, szakértői díjakat és a jogszabály, valamint a bíróság által megállapított egyéb kötelezettségeket megfizeti. A bíróságok által megállapított, esetleg a jövőben megállapítandó fizetési kötelezettség a ... Rt.-t (a felperest) terheli, de azt az 'A' Rt. vagyonkezelő útján teljesíti saját forrásaiból”.

Ez az ügyleti feltétel a Pp. 207. § (1) bekezdésében írt szabályok szerint - a nyilatkozattevő feltehető akaratára, az eset körülményeire és a szavak általánosan elfogadott jelentésére figyelemmel - nem értelmezhető akként, hogy a felek a megbízott jogi képviselőt bármely őt terhelő kötelezettség alól mentesítették volna. Ebből a kikötésből nem vonható le olyan következtetés, miszerint a fellebbezés bármilyen hiányosságának pótlása a felperes kötelezettségévé vált volna. Ebből okszerűen az következik, hogy az alperes - bár a fellebbezési illetéknek még az előlegezésére sem volt köteles - a felperes érdekeinek megfelelően, továbbá az igényérvényesítést segítő módon eljárva, közre kellett volna működnie az illeték lerovásában, figyelemmel kellett volna kísérnie annak megfelelő időben és módon történő lerovását, majd gondoskodnia kellett volna az erről készült okiratok kellő időben való benyújtásáról. Az érdemi elbírálásra alkalmas keresetlevél, illetve fellebbezés benyújtása ugyanis az ügyvéd feladata és felelőssége.

A Ptk. 478. § (2) bekezdés második mondata lehetővé teszi, hogy a megbízó a díjat csökkenthesse, illetőleg kifizetését megtagadhassa, ha bizonyítja, hogy az eredmény részben vagy egészben olyan okból maradt el, amelyért a megbízott felelős.

A Ptk. 361. § (1) bekezdése értelmében aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

A Ptk. 481. § d) pontja kimondja, hogy a szerződés a megbízás teljesítése nélkül is megszűnik, ha a megbízás tárgytalanná válik.

A fent kifejtettek szerint a felperes jogorvoslati kérelmének elbírálása és az e tárgyú másodfokú eljárás lefolytatása az érdemi elbírálásra alkalmas fellebbezés benyújtása az alperesnek felróható okból maradt el. Ezzel megvalósultak a Ptk. 478. § (2) bekezdésének második mondatában szabályozott azon tényállási

elemek, amelyek lehetővé teszik a felperes számára, hogy az alperessel szemben fennálló díjfizetési kötelezettséget megtagadhassa.

A perbeli tényállás kiegészült azonban egy olyan további elemmel, miszerint az alperes az előre fizetendő ügyvédi munkadíjat már felvette és annak visszafizetésétől elzárkózott. Ennek eredményeként megállapítható, hogy az alperes egy olyan pénzösszeget tart magánál megbízási díjként, amelynek kifizetését a felperes megtagadhatta volna, azaz az alperes oldalán hiányzik a jogi alap ennek megtartására. Emiatt azt a Ptk. 361. § (1) bekezdésében írt jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint köteles a felperesnek megtéríteni.

A perbeli megbízás célja az volt, hogy a megbízó felperes a rá nézve sérelmesnek tartott első fokú ítélet ellen jogorvoslatot keressen; a felperest marasztaló ítélet fellebbezési és a szükséghez képest felülvizsgálati eljárásban is érdemben el legyen bírálva. A fellebbezés hivatalbóli elutasításával azonban a megbízással elérni kívánt cél, a sérelmesnek tartott ítélet elleni jogorvoslat megghiúsult és ezzel a megbízás tárgytalanná vált, a szerződés a Ptk. 481. § d) pontja alapján megszűnt. Mivel így az alperes díjazásra érdemes tevékenységet nem végzett, díjazásra sem tarthat igényt.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező alperes a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes fellebbezési perköltségét is megfizetni.

Budapest, 2009. május 15.

. Molnár Ambrus s. k. a tanács elnöke, Dr. Szücs József s. k. előadó bíró, Dr. Németh László s. k. bíró